

Na mocy art. 44 Konstytucji ogłaszam ustawę następującej treści:

U s t a w a

z dnia 25 listopada 1925 roku

o Trybunale Kompetencyjnym.

I. Zakres działania Trybunału Kompetencyjnego

Art. 1. Trybunał Kompetencyjny rozstrzyga spory o właściwość między władzami i sądami administracyjnymi z jednej a innymi sądami z drugiej strony. Trybunał Kompetencyjny ma siedzibę w Warszawie.

II. Ustrój Trybunału Kompetencyjnego.

Art. 2. Trybunał Kompetencyjny składa się z dwu prezesów i czternastu członków, mianowanych

przez Prezydenta Rzeczypospolitej na wniosek Rady Ministrów.

Art. 3. Prezesi mianowani będą z pośród sędziów Sądu Najwyższego i Najwyższego Trybunału Administracyjnego po jednym z grona sędziów każdej z tych instytucyj.

Prezesi sprawują obowiązki swoje kolejno według kadencji, określonych w regulaminie Trybunału Kompetencyjnego.

Art. 4. Członkowie Trybunału Kompetencyjnego mianowani będą:

- a) w liczbie czterech z pośród sędziów Sądu Najwyższego;
- b) w liczbie czterech z pośród sędziów Najwyższego Trybunału Administracyjnego;
- c) w liczbie sześciu z pośród osób, odznaczających się szczególną znajomością prawa,

które jednak nie piastują żadnego urzędu ani w sądownictwie, ani w administracji.

W rozumieniu niniejszej ustawy profesorowie wyższych uczelni nie są urzędnikami administracyjnymi.

Kandydatów z grona osób, wymienionych w punktach a) i b), przedstawia w liczbie podwójnej ogólne zgromadzenie Sądu Najwyższego, względnie Najwyższego Trybunału Administracyjnego.

Kandydatów z grona osób, wymienionych w punkcie c), przedstawiają wydziały prawne uniwersytetów państwowych, każdy po trzech kandydatów.

Członkowie Trybunału Kompetencyjnego z grupy c) składają przy objęciu swych stanowisk na ręce prezesa Trybunału Kompetencyjnego przysięgę, dla sędziów przepisaną.

Art. 5. Prezesi i członkowie Trybunału Kompetencyjnego będą mianowani na okres lat pięciu, co nie wyklucza ponownej nominacji.

Kto atoli przestaje być sędzią Sądu Najwyższego lub Najwyższego Trybunału Administracyjnego lub przechodzi z jednego z tych sądów do drugiego, tem samem przestaje być członkiem Trybunału Kompetencyjnego.

Członkowie, wymienieni w punkcie c) art. 4, przestają być członkami Trybunału Kompetencyjnego w razie objęcia urzędu w sądownictwie lub administracji.

Art. 6. Przepisy rozdziału IV ustawy konstytucyjnej stosują się odpowiednio do Trybunału Kompetencyjnego, jego prezesów i członków.

Zawieszenie w urzędowaniu w Sądzie Najwyższym lub w Najwyższym Trybunale Administracyjnym powoduje zawieszenie w sprawowaniu obowiązków w Trybunale Kompetencyjnym.

Członkowie, wymienieni w punkcie c) art. 4, podlegają w zakresie odpowiedzialności dyscyplinarnej Trybunałowi Kompetencyjnemu, który stosuje do nich odpowiednio przepisy o odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów Sądu Najwyższego. Do wyrażenia zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej (art. 79 ustawy konstytucyjnej) wymienionych w art. 4 lit. c) członków Trybunału Kompetencyjnego właściwym jest sam Trybunał Kompetencyjny.

Art. 7. Każdy z prezesów przez czas swego urzędowania kadencyjnego pobiera dodatek do swej płacy sędziowskiej za sprawowanie obowiązków prezesa Trybunału Kompetencyjnego.

Wszyscy zaś członkowie Trybunału Kompetencyjnego oraz obaj jego prezesi otrzymują wynagrodzenie za obecność na posiedzeniach, a zamiejscowi ponadto zwrot kosztów podróży i kosztów pobytu w miejscu siedziby Trybunału Kompetencyjnego.

Wysokość wspomnianego powyżej dodatku za sprawowanie obowiązków prezesa i wynagrodzenia za udział w posiedzeniach, jako też skalę zwracanych kosztów podróży i kosztów pobytu określi rozporządzenie Rady Ministrów.

Art. 8. Trybunał Kompetencyjny rozstrzyga w składzie 7 członków łącznie z przewodniczącym.

W składzie tym bierze udział po dwóch człon-

ków z każdej grupy, wymienionej w art. 4 punktach a), b) i c).

Poza ustną rozprawą Trybunał Kompetencyjny rozstrzyga w składzie przewodniczącego i dwóch członków po jednym z grup a) i b) art. 4.

Art. 9. Trybunał Kompetencyjny może przekazać rozstrzygnięcie sprawy ogólnemu zgromadzeniu tegoż Trybunału. Ogólne zgromadzenie liczyć musi co najmniej dziesięciu członków łącznie z przewodniczącym, w tem przynajmniej trzech członków z grupy c) art. 4.

III. Postępowanie.

Art. 10. Władza administracyjna I instancji, powziawszy wiadomość, że w sprawie, należącej według jej zdania do orzecznictwa administracyjnego w zakresie jej właściwości, toczy się postępowanie sądowe, zawiesi postępowanie administracyjne, jeśli ono się toczy i zawiadomi o tem swoją władzę przełożoną.

Art. 11. Jeśli władza administracyjna II instancji, otrzymawszy przewidziane w poprzednim artykule zawiadomienie władzy niższej o toczącym się postępowaniu sądowym w sprawie, należącej do orzecznictwa administracyjnego, czy sama powziawszy taką wiadomość, jest zdania, że sprawa, wytoczona w sądzie, należy do właściwości władzy administracyjnej, zawiadomi o tem w ciągu miesiąca od otrzymania wiadomości sąd, w którym sprawa się toczy, przytaczając uzasadnienie swego poglądu (zapowiedzenie sporu), oraz swoją władzę naczelną.

Jednocześnie władza ta zarządza zawieszenie postępowania administracyjnego w danej sprawie, jeśli ono się toczy i jeśli go już nie zawiesiła władza administracyjna I instancji.

Zapowiedzieć spór może również władza naczelna.

Art. 12. Po otrzymaniu tego zawiadomienia (art. 11) sąd w razie uznania właściwości władzy administracyjnej wydaje odpowiednie orzeczenie, a w razie jej nieuznania przerywa postępowanie sądowe, o ile ono nie dotyczy wyłącznie właściwości sądu (art. 15), oraz wstrzymuje wykonanie orzeczeń sądowych; nie wyklucza to jednak zabezpieczenia dowodów, zabezpieczenia skargi, tymczasowych zarządzeń, tudzież egzekucji zabezpieczającej.

Zapowiedzenie sporu (art. 11) ma skutek prawny jedynie wówczas, gdy nadeszło do sądu zanim orzeczenie sądowe stało się prawomocne.

Zapowiedzenie sporu zawiesza bieg przedawnienia, jak również bieg terminów, aż do czasu wydania orzeczenia przez Trybunał Kompetencyjny lub podjęcia przez sąd przerwane postępowania na nowo z urzędu.

Art. 13. Spór o właściwość wytacza naczelna władza administracyjna w sądzie, w którym sprawa się toczy, względnie który przesłał zawiadomienie (art. 14), a jednocześnie zawiesza toczące się w danej sprawie postępowanie administracyjne, jeśli go dotąd niższe instancje nie zawiesiły.

Jeśli spór został zapowiedziany, wytoczenie sporu winno nastąpić w ciągu jednego miesiąca po zapowiedzeniu.

O ile w terminie tym sporu nie wytoczono, sąd podejmie przerwane postępowanie na nowo z urzędu.

Art. 14. Sąd zawiadomi władzę administracyjną o toczącym się postępowaniu sądowym, jeśli poweźmie wiadomość, że w tej samej sprawie władza administracyjna już orzekła, lub prowadzi postępowanie administracyjne.

Po otrzymaniu takiego zawiadomienia sądu władza administracyjna postępuje zgodnie z przepisami art. 10, 11 i 13, sąd zaś stosuje odpowiednie przepisy art. 12.

Art. 15. W razie wytoczenia sporu o właściwość (art. 13) sąd przedkłada bezzwłocznie akta sprawy Trybunałowi Kompetencyjnemu wraz z uzasadnioną decyzją o swojej właściwości, o ile tymczasem ten sąd lub sąd wyższy nie orzekł prawomocnie o niewłaściwości sądu, o czym winien zawiadomić władzę administracyjną.

Art. 16. Jeśli tak sąd, jak i władza administracyjna prawomocnie uznały się za niewłaściwe do orzekania w sprawie, wówczas mogą osoby interesowane zgłosić do Trybunału Kompetencyjnego wniosek o rozstrzygnięcie sporu o właściwość.

Zgłoszenie wniosku zawieszają bieg przedawnienia aż do czasu wydania orzeczenia przez Trybunał Kompetencyjny.

Sąd i władza administracyjna przedkładają Trybunałowi Kompetencyjnemu na jego wezwanie akta, dotyczące sprawy.

Art. 17. Przepisy artykułów 10 do 15 stosują się również odpowiednio w wypadku, gdy władza administracyjna (art. 11 i 13) lub sąd administracyjny jest zdania, że sprawa, wytoczona w sądzie innym (art. 1), należy do właściwości sądów administracyjnych, jak również, gdy sąd inny poweźmie wiadomość, że w znajdującej się w jego rozpoznaniu sprawie toczy się postępowanie sądowo-administracyjne.

Przepisy art. 16 stosują się odpowiednio w wypadkach, gdy zarówno sąd administracyjny, jak i sąd inny (art. 1) prawomocnie uznały się za niewłaściwe.

Art. 18. Jeżeli sporu o właściwość nie wytoczono w myśl zasad niniejszej ustawy, rozstrzygające jest prawomocne orzeczenie sądu.

Jeżeli jednak Najwyższy Trybunał Administracyjny oddalił skargę na orzeczenie władzy administracyjnej w danej sprawie, zanim sąd w niej orzekł prawomocnie, natenczas obowiązuje wyrok Najwyższego Trybunału Administracyjnego.

Art. 19. Prezes Trybunału Kompetencyjnego wyznacza sprawozdawcę.

Trybunał Kompetencyjny rozpatruje najpierw sprawę na posiedzeniu niejawnym i odrzuca wniosek o rozstrzygnięcie sporu, o ile wniosek ten jest spóźniony (art. 13) lub zachodzą uchybienia formalne, których nie usunięto w terminie, przez Trybunał Kompetencyjny wyznaczonym, w przeciwnym razie wyznacza rozprawę i zawiadamia o tem właściwą naczelną władzę administracyjną, tudzież osoby interesowane.

Trybunał Kompetencyjny może również uchwałą, powziętą na posiedzeniu niejawnym jeszcze przed

rozprawą, zarządzić przesłuchanie osób interesowanych, świadków, znawców, dostarczenie dokumentów, tudzież zebranie innych dowodów i wyjaśnień przez sądy lub władze administracyjne.

Art. 20. Rozprawa jest ustna i jawna.

Trybunał Kompetencyjny może jawność wykluczyć ze względu na interes publiczny.

Orzeczenie ogłosić należy zawsze na posiedzeniu jawnym.

Art. 21. Naczelna władza administracyjna może wysłać na rozprawę swego przedstawiciela, uprawnionego do zabierania głosu celem udzielenia wyjaśnień i czynienia wniosków. Interesowani bronią swych praw przez adwokatów. Trybunał Kompetencyjny może zwolnić osoby, posiadające wykształcenie prawnicze, od obowiązku występowania na rozprawie za pośrednictwem adwokata.

Niestawiennictwo osób, wezwanych do rozprawy, nie stoi na przeszkodzie jej przeprowadzeniu.

Art. 22. Przewodniczący kieruje rozprawą.

Rozpoczyna ją przedstawienie sprawy przez sprawozdawcę.

O dopuszczeniu i przeprowadzeniu dowodów, o ile nie zostały przeprowadzone jeszcze przed rozprawą, względnie o ich ponowieniu, o zarzutach przeciw postępowaniu i wnioskach, dotyczących postępowania, decyduje Trybunał Kompetencyjny.

Art. 23. Narada i głosowanie są tajne.

Orzeczenie zapada bezwzględną większością głosów.

W razie równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego.

Orzeczenie określa właściwą dla danej sprawy władzę i przekazuje jej tę sprawę do załatwienia, a zarazem uchyla orzeczenia i zarządzenia, wydane przez władzę niewłaściwą.

Art. 24. Trybunał Kompetencyjny wydaje orzeczenia w imieniu Rzeczypospolitej.

Trybunał Kompetencyjny ogłasza orzeczenie wraz z uzasadnieniem bezpośrednio po rozprawie lub najpóźniej w ciągu jednego miesiąca, licząc od dnia rozprawy, na innym posiedzeniu Trybunału, którego termin przewodniczący zapowie od razu, a na którym do ogłoszenia orzeczenia wystarczy obecność przewodniczącego i sekretarza. Każde orzeczenie należy wraz z uzasadnieniem ułożyć na piśmie i doręczyć interesowanym władzom. Osoby interesowane otrzymują na żądanie odpisy orzeczenia za opłatą w wysokości, przepisanej w postępowaniu sądowocwilnym.

Art. 25. Protokół rozprawy zawierać będzie nazwiska obecnych członków Trybunału Kompetencyjnego, sekretarza, przedstawicieli władz, stron i ich zastępców, tudzież stwierdzi istotne okoliczności przewodu przed Trybunałem Kompetencyjnym.

Art. 26. Orzeczenie Trybunału Kompetencyjnego wiąże w danej sprawie władze tak sądowe, jak i administracyjne.

Władza, której właściwość została orzeczeniem Trybunału Kompetencyjnego ustalona, podejmuje

z urzędu lub na wniosek stron zawieszono postępowanie.

Art. 27. Postępowanie przed Trybunałem Kompetencyjnym wolne jest od opłat skarbowych.

Stronom nie przyznaje się kosztów postępowania.

Art. 28. Ogólne zgromadzenie członków Trybunału Kompetencyjnego uchwali regulamin, zawierający przepisy o wewnętrznym ustroju, sposobie urzędowania i trybie postępowania przed Trybunałem Kompetencyjnym, oraz bliższe postanowienia co do postępowania dyscyplinarnego (art. 6).

Regulamin ten wyda Prezydent Rzeczypospolitej na wniosek Rady Ministrów. Regulamin ten ogłoszony będzie w Dzienniku Ustaw.

W razie wątpliwości, których nie rozstrzyga niniejsza ustawa, ani regulamin, Trybunał Kompetencyjny stosować będzie odpowiednio przepisy ustawy postępowania cywilnego, obowiązujące w jego siedzibie.

IV. Przepisy końcowe.

Art. 29. Ilekroć ustawa niniejsza mówi o władzach administracyjnych, należy przez nie rozumieć władze administracyjne tak państwowe, jak samorządowe.

Władzą samorządową, powołaną do zapowiadania sporu (art. 11), wytaczania sporu o własność (art. 13), jak również do wysyłania swego przedstawiciela do rozprawy przed Trybunałem Kompetencyjnym (art. 21), jest wyłącznie organ wykonawczy samorządu wojewódzkiego, a w miastach, wyłączonych ze związku wojewódzkiego — magistraty tych miast.

Do czasu wprowadzenia w b. dzielnicy rosyjskiej i austriackiej samorządu wojewódzkiego, powyższe uprawnienia organu wykonawczego samorządu wojewódzkiego przysługują w b. dzielnicy rosyjskiej wojewodom, zaś w b. dzielnicy austriackiej—Tymczasowemu Wydziałowi Samorządowemu we Lwowie.

Art. 30. Uchyla się wszelkie dotychczasowe postanowienia, dotyczące sporów o własność między sądami a władzami administracyjnymi lub sądami administracyjnymi, nie stosuje się również ustępu 2 § 42 ustawy austriackiej z dnia 1 sierpnia 1895 r. (aust. Dz. Ust. P. № 111) (norma jurysdykcyjna), o ile idzie o sprawy, należące do własności władz administracyjnych.

Art. 31. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Prezesowi Rady Ministrów.

Art. 32. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: *S. Wojciechowski*

Prezes Rady Ministrów: *Al. Skrzyński*
